

Rapport om brister i samverkan 2020

Psykiatrisamordnaren i Helsingborg stad har i uppdrag av det lokala samrådet psykiatri i nordvästra Skåne att årligen sammanställa de brister i samverkan som rapporteras in.

Syftet med att vi skriver brister i samverkan och med de åtgärder vi gör i anslutning till bristen som vi uppmärksammat är att vi ska lära oss genom samverkan så att alla parter tillsammans kan skapa goda förutsättningar för att möta individens behov av insatser.

Utöver den kontakt motparterna har när de uppmärksammar en brist i samverkan går Lokalt samråd genom dem för att ta del av bristen och parternas åtgärder.

Rapporten ska visa på de systembrister som uppkommer i samverkan och leda till att vi säkrar kvaliteten i de gemensamma insatserna när det gäller psykisk sjukdom, funktionsnedsättningar och missbruk. Innan genomgången har vi avidentifierat och anonymiserat alla inkomna brister i samverkan.

I genomgången och analysen av de brister som rapporterats har vi tagit hjälp av brukarrepresentanter, personligt ombud från PO Skåne, inflytandesamordnare från regionen och kommunikatör samt fyra psykiatrisamordnare från Båstad kommun, Helsingborgs stad, Höganäs kommun och Ängelholms kommun.

För att lyfta barnperspektivet i arbetsgruppen och bredda kompetensen har vi också bjudit in enhetschef från barn- och ungdomspsykiatri i Helsingborg samt sakkunnig på Barn, unga och familj, socialförvaltningen i Helsingborg och sektionschef från Individ och familj i Landskrona.

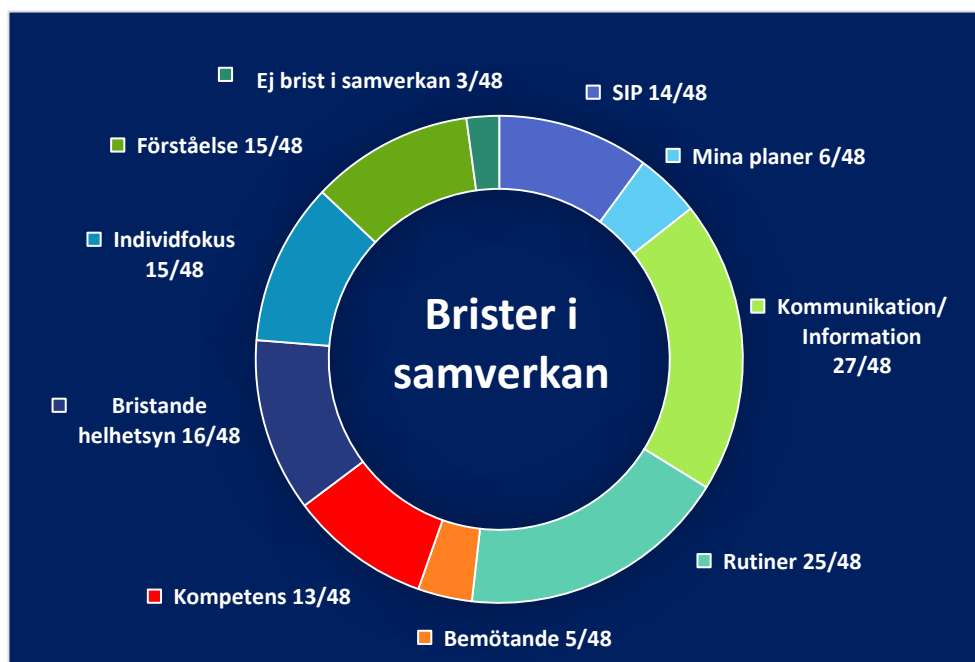
Arbetsgruppen vill påpeka att det är viktigt att fylla i samtliga fält i mallen Brister i samverkan så att all information som behövs kommer fram. Det är också bra om mallen fylls i digitalt, då vissa ord kan vara svåra att tyda när de skrivs för hand. Skriv endast ut individens namn på förstasidan.

Rapporten redovisar vilka orsaker gruppen kunnat se, vilka verksamheter som varit delaktiga i inkomna brister, goda exempel, frågor om hur vi tänker gå vidare och en sammanfattning och analys.

Bakomliggande orsaker till brister i samverkan

Arbetsgruppen har analyserat de 48 brister i samverkan som kom in under 2020 och funnit olika orsaker, som vi har delat in i olika kategorier: kommunikation/information, rutiner, helhetssyn, individfokus, kompetens och förståelse för varandras uppdrag, SIP, Mina planer och bemötande. I varje enskild brist som vi analyserat har arbetsgruppen angett de orsaker som vi kunnat se. Varje brist i samverkan kan innehålla flera orsaker.

Bristande kommunikation/information

Den vanligast förekommande bristen som arbetsgruppen har sett är bristande kommunikation. Brister i kommunikationen kan innebära att verksamheterna inte ser till att inblandade parter i individens insatser får rätt information för att kunna tillgodose individens behov.

Arbetsgruppen hittade dessutom samband mellan andra områden av brister i respektive fall och att kommunikationen inte fungerat. I ramöverenskommelserna anges att regionen och kommunerna ska samverka, vilket sker genom kommunikation mellan parterna. Är det brister i kommunikationen kan det vara svårt att få kontakt med motsvarande parter. Dessutom behöver vi säkerställa att information når fram till alla berörda så att insatser kommer igång, samt att vi återkopplar och för dialog mellan samverkanspartners. Samband mellan kommunikation och helhetssyn, individfokus och förståelse för varandras uppdrag går att se mellan flera inkomna brister.

Rutiner

Rutiner är till för att förtydliga uppdrag och ansvar i vård- och behandling av gemensamma klienter/patienter. Här spelar kommunikationen en tydlig roll mellan våra olika verksamheter för att kunna fullfölja våra uppdrag, undvika onödigt merarbete och möta individens behov av insatser.

Välfungerande rutiner för de metoder och arbetsverktyg verksamheterna arbetar med såsom samordnad individuell plan - SIP, samverkan vid utskrivning - SVU, case management, nätverksmöten, Mina planer, genomförandeplaner med flera skulle kunna klara ut missförstånd och gränsfall.

Vi ser en del brister i rutiner som hänger samman med covid-19. Framförallt handlar det om en hög sjukfrånvaro i personalen där information eller insatser stannat upp på grund av att medarbetare varit sjuka och rutinen för ersättare inte fungerat.

Helhetssyn och Individfokus

Bristande helhetssyn hänger tätt ihop med bristande individfokus. Det innebär att vi inom verksamheterna inte har utgått från individens behov eller inte säkerställt att nästa huvudman tar över ansvaret, enligt planen för individen. Det kan också innebära att verksamheterna inte planerat insatserna gemensamt utifrån individens behov. Varje verksamhet har istället gjort sin planering utifrån sin organisation, sitt uppdrag och sina prioriteringar och problem uppstår när planeringarna inte förankras gemensamt.

Här ser arbetsgruppen betydelsen av att vi alla ser individens behov främst, inte bara i teorin utan i praktisk handling – inte minst i komplexa fall.

Kompetens och förståelse för varandras uppdrag

Liksom förra året har arbetsgruppen noterat att det finns bristande kunskap och kompetens om varandras verksamheter och uppdrag. Det finns delvis felaktiga och orimliga förväntningar på varandras verksamheter som i kombination med bristande kommunikation har resulterat i att insatser för individen har fördröjts eller uteblivit.

Det finns exempel på att verksamheter inte fullföljt sina arbetsuppgifter, vilket också kan härledas till kompetens för sitt uppdrag.

Det är viktigt att verksamheterna kommunicerar med varandra för att få förståelse om varandras uppdrag, sitt eget uppdrag och hur vi kan samverka gemensamt utifrån individens behov.

Arbetsgruppen tycker också att det är viktigt att vi känner tillit till våra samarbetskollegor och deras respektive bedömningar och profession.

Samordnad individuell plan (SIP)

Liksom i de två senaste årens rapporter ser vi brister i att kallade parter uteblivit från SIP-möte, vilket då fått ställas in vid sittande bord eller genomförts utan en eller flera kallande representanter.

Anledning till att kallade parter uteblivit uppgavs i några brister detta år ha sin orsak i att kallelserna har skickats via Mina planer och att motparten inte sett kallelsen. Vid SIP-kallelser till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) har det hänt att BUP inte svarat på kallelsen, efter påtryckning från handläggare har BUP sedan avböjt. Vid två av dessa tillfällen har arbetsgruppen kommit fram till att hanteringen brustit.

Reglerna för SIP anger att du är skyldig att komma till möte eller skicka en ersättare. De verksamheter som arbetar med Mina planer behöver ha fungerande rutiner för att bevaka kallelser och hantera dessa, samt vara tydliga med syftet för SIP så att verksamheten som blivit kallad kan bedöma vem som ska delta.

Arbetsgruppen ser inte att det förekommit någon brist för att SIP inte använts, utan däremot att det i vissa brister som skrivits kunnat vara till hjälp att ha tjänstemannamöte som ett första steg för att få förståelse för varandras uppdrag och underlätta för ett SIP-möte med individens behov i fokus.

Vi ser en del brister i SIP som hänger samman med covid-19. Framförallt handlar det om en hög sjukfrånvaro i personalen där inbjudna deltagare inte kommit på grund av att medarbetare varit sjuka och rutinen för ersättare inte fungerat.

Mina Planer

De verksamheter som arbetar med Mina planer behöver ha fungerande rutiner för att bevaka kallelser och hantera dessa, samt vara tydliga med syftet för SIP så verksamheten som blivit kallad kan bedöma vem som ska delta.

Att parter uteblivit på SIP uppgavs i några brister detta år ha sin orsak i att kallelserna har skickats via Mina planer och att motparten inte sett kallelsen.

Vi ser en del brister i Mina planer som hänger samman med covid-19. Det handlar om medarbetare som på grund av sjukdomssymptom fått arbeta hemifrån men då inte haft förutsättningar att hantera Mina Planer.

Bemötande

De brister i bemötande som inkommit under detta år har framförallt handlat om brister i den professionella yrkesutövningen.

En part har i dialog med individen lyft en förväntan på motpartens insatser vilket sedan lett till att individen blivit besviken och/eller försämrats i sitt mående när denna förväntade insats inte blivit av.

Det har också förekommit att olika aktörer i ett individärende lyft olika förväntningar på varandras insatser under SIP-möte med individen och dennes vårdnadshavare. Individen "bollas runt" utan att aktörerna gör en gemensam planering i ärendet och behoven som finns. Detta leder till att individen inte får sina insatser. Det är viktigt att ta reda på vad motparten faktiskt kan erbjuda så det inte läggs förväntningar på en motpart som den inte kan uppfylla. Detta är både en professionsfråga men också en bemötandefråga då individen kan få förhoppningar som inte kommer uppfyllas.

Att bidra till fungerande samverkan och SIP-möten är av yttersta vikt. Tjänstemannamöten kan vara vägvinnande för att få förståelse för varandras uppdrag och möjliggöra ett optimalt SIP-möte med individens behov i fokus. Arbetsgruppen vill också betona vikten av tillit till våra samarbetskollegor och deras respektive bedömningar och profession.

Ej brist i samverkan

Tre inkomna brister bedömer arbetsgruppen inte omfattas av kriterierna för brister i samverkan. En brist riktar sig mot polisen, vilken inte ingår i vårt Lokala samråd Nordvästra Skåne. En brist bedömer arbetsgruppen riktar sig mot en annan kommun än de kommuner som ingår i Lokalt samråd Nordvästra Skåne. Den sista bristen bedömer arbetsgruppen handlar om en intern incidentrapport och handlar inte om en brist i samverkan mellan kommun och region.

Berörda aktörer 2020

Region Skåne: primärvård, beroendemottagningen, avdelning 55, vuxenhabiliteringen, psykosmottagning – Landskrona, Helsingborg, Ängelholm, barn- och ungdomspsykiatri - Landskrona, Helsingborg, Ängelholm, Laro Helsingborg, FACT

Privata aktörer: Laro Sund Helsingborg och We Mind

Båstad Kommun: elevhälsan

Bjuvs Kommun: Barn, unga och familj

Helsingborg stad: socialförvaltningen - Vuxen, Barn, unga och familj, vård- och omsorgsförvaltningen - LSS

Höganäs kommun: Vuxen, Barn, unga och familj

Klippan kommun: Vuxen

Landskrona stad: Vuxen, Barn, unga och familj

Svalövs kommun: Vuxen

Åstorps kommun: Vuxen, Barn, unga och familj

Örkelljunga kommun: Barn, unga och familj

Goda exempel på gott utfall efter brist i samverkan

Socialförvaltningen Helsingborg – Barn- och ungdomspsykiatri Helsingborg

Socialförvaltningen i Helsingborg har under 2020 skickat in en brist i samverkan om att man behövde ett egenvårdsintyg från BUP inför en placering av en ungdom och där det blev svårt att få ett sådant intyg i tid för att kunna genomföra placeringen. Egenvårdsintyg visar att patienten själv kan ansvara att ta sin medicin samt medicinlista.

Parterna har sedan gjort en överenskommelse. BUP i Helsingborg har gjort sina sjuksköterskor medvetna om att det finns olika slags egenvårdsintyg, där vissa är mer akuta än andra. Utredning och uppföljning på socialförvaltningen i Helsingborg kommer att vara tydliga med när de senast behöver egenvårdsintyg (senast klockan

12.00 och datum) och när det är riktigt bråttom ska de söka en sjuksköterska på BUP som kan skriva ett intyg om aktuell medicinering.

Beroendemottagningen – Socialförvaltningen Helsingborg

Beroendemottagningen och socialförvaltningen i Helsingborg har under våren 2020 skickat in en del brister i samverkan mellan varandra. De har träffats och kunde konstatera att det är svårt att samverka utifrån både lagar och organisation. De har upplevt att det finns ett behov av en förtätad samverkan runt individer med missbruk och beroendeproblematik. Det är viktigt att kunna ge individen bästa möjliga förutsättningar, att inte fördröja handläggning eller avgiftning eller att individen hamnar mellan stolarna på grund av de olika huvudmännen.

Parterna anser också att det måste vara en del av deras gemensamma mål att undvika omhändertagande enligt lagen om vård av missbrukare (LVM) och i vissa fall även lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) samt upprepade besök på psykakuten och inneliggande vårdtillfällen.

När parterna lagt fram utmaningarna de sett på enhetschefsnivå har deras frågor lyfts upp till nästa chefsnivå. De har då haft en gemensam dialog på verksamhetschefs- och områdeschefsnivå för ett gemensamt förbättringsarbete och samarbete om uppdragen.

Öppna frågor

Hur kan vi i vår verksamhet:

- Hitta fungerande former för samverkan om bristande kommunikation/information mellan huvudmännen?
- Hitta fungerande former för samverkan om parter som inte kommit på SIP-möten?
- Hitta fungerande former för samverkan om bristande rutiner?
- Hitta fungerande former för samverkan om förståelse för varandras uppdrag?
- I samverkan säkerställa att individen får sina behov tillgodosedda?
- Säkra att befintliga rutiner och kommunikationsvägar är tillgängliga för alla?

Sammanfattning och analys

Totalt har det kommit in 48 rapporter om brister i samverkan. Största delen handlar om bristande kommunikation/information mellan huvudmännen, parter som inte kommit på SIP-möten och bristande rutiner och förståelse för varandras uppdrag. Andra delar som lett till brister är helhetssyn, individfokus, kompetens och bemötande. Alla brister har kontaktytor med varandra, mer eller mindre.

Arbetsgruppen ser inte att det förekommit brister för att SIP inte använts, utan däremot att det i vissa brister som skrivits kunnat vara till hjälp att ha tjänstemannamöte som ett första steg för att få förståelse för varandras uppdrag och underlätta för ett SIP-möte med individens behov i fokus.

Reglerna för SIP säger att du är skyldig att komma till möte eller skicka ersättare. De verksamheter som arbetar med Mina planer behöver ha fungerande rutiner för att bevaka kallelser och hantera dessa samt vara tydliga med syftet för SIP, så att verksamheten som blivit kallad kan bedöma vem som ska delta.

Vi ser en del brister som hänger samman med covid-19. Framförallt handlar det om en hög sjukfrånvaro i personalen där inbjudna deltagare till SIP inte kommit på grund av att medarbetare varit sjuka och rutinen för ersättare inte fungerat eller att kommunikationen brustit vid sjukfrånvaro. Verksamheter behöver också fortsatt arbeta för att möjliggöra möten digitalt.

Arbetsgruppen anser att vi behöver fortsätta arbeta med en kulturförändring inom våra verksamheter för att värdesätta samverkan och premiera helhetstänk och långsiktighet för dem vi finns till för. Vi behöver också aktivt arbeta för att samverkan blir av, använda fungerande kontaktvägar och söka nya sätt för att komma i kontakt med varandra. Vi behöver möjliggöra samverkan tillsammans!

Utifrån de brister som inkommit ser arbetsgruppen att ett helhetstänk där vi premierar att gå utanför kärnuppdraget för att säkerställa att planeringen för individen håller, är vägvinnande och motverkar också rundgång i systemet. Detta sparar både ekonomiska och mänskliga resurser.

Vi behöver skapa mer sammanhållna vård- och stödprocesser som utgår ifrån den enskildes behov. Aktörerna behöver samordna sina insatser på olika nivåer. Det gäller mellan olika delar av vården, inom socialtjänsten och mellan regionen och kommunen.

Arbetsgruppen kan se en kvalitetsförbättring under 2020 i form av tydlighet samt att tjänstemän och chefer tar mer ansvar för bristerna de skriver och tar kontakt med motparten för att få förståelse för den uppkomna bristen, samt för att finna vägvinnande lösningar för samverkan.

Samverkan sker genom kommunikation, och verksamheter inom såväl kommun som region behöver se till att inblandade parter i klientens insatser får rätt information för att tillgodose individens behov. Arbetsgruppen vill uppmuntra till att ta upp rapporten i respektive verksamhet för dialog och lärande och det är också något som Lokalt samråd tycker är viktigt.

/För arbetet står: Tinna Bogren Unosson (PO-Skåne), Caroline Åberg (brukarutvecklare), Jeanette Tutein och Lena Fahlén (Region Skåne), Anette Helltoft Jensen, David Bergström, Anna Åkerman (Helsingborgs stad) Sara Håkansson (Landskrona stad), Johanna Gundel Svensson (Ängelholms kommun) Daniel Ejlertsson (Höganäs kommun), Frida Liljedahl/Johannes Häll (Båstad kommun).